

Marzec 2014 r.

Niniejsze zestawienie nie wiąże Trybunału i nie jest wyczerpujące

Handel ludźmi

„Brak wyraźnego odniesienia do handlu ludźmi w [[Europejskiej Konwencji \[Praw Człowieka\]](#)] nie jest zaskoczeniem. Konwencja inspirowana była Powszechną Deklaracją Praw Człowieka, ogłoszoną przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w 1948 roku, która nie wspominała wyraźnie o handlu ludźmi. W Artykule 4 Deklaracja zabrania „niewolnictwa i handlu niewolnikami (...) we wszystkich swych postaciach”. Jednakże oceniając zakres Artykułu 4^[1] Konwencji nie należy tracić z oczu specjalnych cech Konwencji ani faktu, że jest to żywy instrument, który należy interpretować w świetle dzisiejszych warunków. Coraz wyższe standardy w dziedzinie ochrony praw człowieka i podstawowych wolności odpowiednio i nieuchronnie wymuszają większe zdecydowanie w ocenie naruszeń podstawowych wartości społeczeństw demokratycznych (...). [Europejski] Trybunał [Praw Człowieka] zauważa, że handel ludźmi jako zjawisko globalne wzmacnia się znacząco w ostatnich latach (...). Jego rozwój w Europie częściowo ułatwił upadek byłych bloków komunistycznych. Podpisanie [Protokołu z Palermo](#) w 2000 roku oraz [Konwencji przeciwko handlowi ludźmi](#) w 2005 roku dowodzi uznawania w coraz większym stopniu na szczeblu międzynarodowym rozpowszechnienia handlu ludźmi oraz istnienia potrzeby środków mających na celu jego zwalczanie.” wyrok z dnia 7 stycznia 2010 r. w sprawie [Rantsev przeciwko Cyprowi i Rosji](#), (§ 277-278).

Obowiązek ochrony ofiar handlu ludźmi przez państwa

[Rantsev przeciwko Cyprowi i Rosji](#)

7 stycznia 2010 roku

Skarżącym był ojciec młodej kobiety, która zmarła na Cyprze, gdzie pojechała do pracy w marcu 2001 roku. Jego zdaniem cyprijska policja nie zrobiła wszystkiego, co możliwe, aby ochronić jego córkę przed handlem ludźmi, kiedy jeszcze żyła i aby ukarać osoby odpowiedzialne za jej śmierć. Skarżył się on również na to, że władze rosyjskie nie zdołały zbadać sprawy handlu ludźmi, którego ofiarą padła jego córka i jej późniejszej śmierci oraz podjąć kroków w celu zapewnienia jej ochrony przed ryzykiem związanym z handlem ludźmi.

Europejski Trybunał Praw Człowieka zauważył, że handel ludźmi, podobnie jak niewolnictwo, z uwagi na swój charakter i cel wykorzystywania ludzi, oparty został na wykorzystywaniu uprawnień związanych z prawem własności; traktuje on ludzi jak towary, które można kupować, sprzedawać i zmuszać do świadczenia pracy przymusowej; pociąga on za sobą ścisły nadzór działań ofiar, które są często ograniczane; wymaga on również użycia przemocy i groźb wobec ofiar. W związku z tym Trybunał uznał, że handel ludźmi jest zakazany na mocy Artykułu 4 (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Stwierdził on, że Cypr **naruszył** swoje **pozytywne zobowiązania wynikające z Artykułu 4** Konwencji z dwóch względów: po pierwsze, z uwagi na niewprowadzenie odpowiednich ram prawnych i administracyjnych mających na celu zwalczanie handlu ludźmi w związku z istniejącym

¹ Artykuł 4 (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) [Europejskiej Konwencji Praw Człowieka](#) stanowi, że:

„1. Nikt nie może być trzymany w niewoli lub w poddaństwie.

2. Nikt nie może być zmuszony do świadczenia pracy przymusowej lub obowiązkowej.

(...)”

systemem wiz dla artystów oraz, po drugie, z powodu niepodjęcia przez policję działań operacyjnych mających na celu ochronę córki skarżącego przed handlem ludźmi, pomimo okoliczności, które dawały powód do wiarygodnego podejrzenia, że mogła ona paść ofiarą handlu ludźmi. Trybunał orzekł, że nastąpiło również **naruszenie Artykułu 4 Konwencji** przez Rosję z uwagi na niezbadanie, jak i gdzie zwerbowana została córka skarżącego oraz, w szczególności, niepodjęcie kroków mających na celu zidentyfikowanie osób zaangażowanych w jej zwerbowanie lub metod werbowania. Trybunał stwierdził ponadto, że doszło do **naruszenia Artykułu 2** (prawo do życia) Konwencji przez Cypr, w wyniku braku skutecznego dochodzenia przez władze cypryjskie okoliczności śmierci córki skarżącego.

V.F. przeciwko Francji (wniosek nr 7196/10)

29 listopada 2011 roku (decyzja w sprawie dopuszczalności)

Sprawa ta dotyczyła postępowania związanego z deportacją skarżącej do Nigerii, kraju jej pochodzenia. Skarżąca utrzymywała w szczególności, że jeśli zostałaby wydalona do Nigerii zagrażałoby jej, że zostanie zmuszona do powrotu do kręgów związanych z prostytutką, z których uciekła i prześladowania przez osoby z tych kręgów oraz że władze nigeryjskie nie będą w stanie jej ochronić. Jej zdaniem obowiązkiem władz francuskich jest niewydalanie potencjalnych ofiar handlu ludźmi.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną** (bezpodstawną). Mimo że był świadomy skali handlu nigeryjskimi kobietami we Francji i trudności, jakich doświadczają te kobiety w powiadamianiu władz w celu uzyskania ochrony, niemniej jednak uznał w szczególności, że informacje dostarczone przez skarżącą w tej sprawie były niewystarczające, aby udowodnić, że policja wiedziała lub powinna była wiedzieć, że skarżąca była ofiarą sieci handlu ludźmi, kiedy wydawała nakaz jej deportacji. Co do ryzyka, że skarżąca zostanie zmuszona do powrotu do kręgów związanych z prostytutką w Nigerii, Trybunał zauważył, iż mimo że nigeryjskie przepisy dotyczące zapobiegania prostytutce i zwalczania takich sieci nie osiągnęły swoich celów w pełni, poczyniły one znaczne postępy i prawdopodobne jest, że wnioskodawczyni otrzyma wsparcie po swoim powrocie.

Zobacz także: **Idemugia przeciwko Francji** decyzja w sprawie dopuszczalności z dnia 27 marca 2012 roku.

M. i inni przeciwko Włochom i Bułgarii (nr 40020/03)

31 lipca 2012 roku

Skarżący, pochodzenia romskiego i obywatelstwa bułgarskiego, utrzymywali, że po przybyciu do Włoch w celu znalezienia pracy, ich córka była przetrzymywana przez osoby prywatne pod groźbą użycia broni, zmuszana do pracy i kradzieży oraz wykorzystywana seksualnie przez rodzinę romską mieszkającą we wsi. Twierdzili oni również, że władze włoskie nie przeprowadziły odpowiedniego dochodzenia w sprawie tych wydarzeń.

Trybunał uznał **zarzuty** skarżących **dotyczące Artykułu 4** (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) za **niedopuszczalne** (bezpodstawne). Stwierdził, że nie było żadnych dowodów potwierdzających zarzut handlu ludźmi. Jednak przyznał, że władze włoskie nie przeprowadziły skutecznego dochodzenia w sprawie zarzutów skarżących, jakoby ich córka, wtedy nieletnia, była wielokrotnie bita i gwałcona w willi, w której była przetrzymywana. W związku z tym Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia Artykułu 3** (zakaz nieludzkiego lub poniżającego traktowania) Konwencji pod kątem proceduralnym. Trybunał stwierdził w końcu, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 3** Konwencji w odniesieniu do działań podjętych przez władze włoskie w celu uwolnienia pierwszej skarżącej.

F.A. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (nr 20658/11)

10 września 2013 roku (decyzja w sprawie dopuszczalności)

Skarżąca, obywatelka Ghany, utrzymywała, że w ramach handlu ludźmi została przewieziona do Zjednoczonego Królestwa, gdzie zmuszano ją do prostytutki. Twierdziła ona w szczególności, że usunięcie jej do Ghany stwarzałoby ryzyko, że wpadnie ona w ręce jej byłych lub nowych handlarzy. Ponadto utrzymywała, że z uwagi na fakt, że zaraziła się wirusem HIV w Zjednoczonym Królestwie, co było bezpośrednim skutkiem

handlu ludźmi i wykorzystywania seksualnego, państwo ma pozytywny obowiązek pozwolenia jej, aby pozostała w Zjednoczonym Królestwie, tym samym umożliwiając jej dostęp do niezbędnej pomocy medycznej.

Trybunał uznał zarzuty skarżącej dotyczące Artykułów 3 (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) i 4 (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) za **niedopuszczalne**. Zaznaczył w szczególności, że skarżąca mogła przedłożyć wszystkie swoje skargi związane z Konwencją w apelacji do Wyższego Trybunału. Nie składając wniosku o pozwolenie na odwołania się do Wyższego Trybunału, nie spełniła ona wymogów Artykułu 35 § 1 (kryteria dopuszczalności) Konwencji.

Sprawa w toku

S.E. przeciwko Hiszpanii (nr 4982/12)

Skarga zakomunikowana rządowi Hiszpanii 13 kwietnia 2012 roku

Sprawa ta dotyczy postępowania związanego z deportacją skarżącej do Nigerii, kraju jej pochodzenia. Skarżąca twierdzi, w szczególności, że Hiszpania nie podjęła wszelkich niezbędnych środków mających na celu ochronienie jej przed handlem ludźmi oraz przeprowadzenie skutecznego śledztwa w sprawie okoliczności jej przyjazdu do Hiszpanii. Trybunał powiadomił hiszpański rząd o skardze i skierował do stron pytania na podstawie Artykułów 2 (prawo do życia), 3 (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), 4 (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) i 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Konwencji. Trybunał poprosił również hiszpański rząd, zgodnie z zasadą 39 (środki tymczasowe²) Zasad Trybunału, aby nie usuwał skarżącej do Nigerii na czas trwania postępowania.

Status uchodźcy i zezwolenie na pobyt

L.R. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (nr 49113/09)

14 czerwca 2011 roku (decyzja o skreśleniu)

Skarżąca twierdziła, że jako ofiara handlu ludźmi została sprowadzona do Zjednoczonego Królestwa z Włoch przez Albańczyka, który zmuszał ją do prostytucji w klubie nocnym, zabierając jej wszystkie pieniądze, które w ten sposób zarobiła. Uciekła i zaczęła mieszkać w nieznanym schronisku. Utrzymywała, że usunięcie jej ze Zjednoczonego Królestwa do Albanii naraziłoby ją na ryzyko traktowania stanowiącego naruszenie Artykułu 2 (prawo do życia), Artykułu 3 (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), Artykułu 4 (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) i Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji.

Trybunał **zdecydował o skreśleniu skargi z listy spraw**, zgodnie z Artykułem 37 (skreślenie skargi z listy) Konwencji, kiedy ustalił, że skarżącej i jej córce przyznano status uchodźców w Zjednoczonym Królestwie i że nie ma już ryzyka, że zostaną usunięte do Albanii. Rząd zobowiązał się również pokryć koszty sądowe poniesione przez skarżącą.

D.H. przeciwko Finlandii (nr 30815/09)

28 czerwca 2011 roku (decyzja o skreśleniu)

Skarżący, obywatel Somali urodzony w 1992 roku, przybył łodzią do Włoch w listopadzie 2007 roku. Uciekał on z Mogadiszu, gdzie, jak twierdził, zmuszono go do wstąpienia do wojska po upadku struktur administracyjnych kraju, gdzie mógł stracić życie z rąk wojsk etiopskich, których celem jest pojmanie i zabijanie młodych żołnierzy somalijskich. Władze włoskie pozostawiły go na ulicach Rzymu zimą 2007 roku, bez żadnej pomocy lub środków do życia. Był ciągle głodny i zmarznięty, poniżany fizycznie i słownie na ulicach oraz przez policję w Mediolanie, gdzie szukał pomocy. W końcu został przemycony do Finlandii, gdzie złożył wniosek o azyl, który został odrzucony w lutym 2010 roku. Skarżący utrzymywał, że gdy wróci do Włoch będzie narażony na niehumanitarny lub

² Są to środki przyjęte w ramach postępowania przed Trybunałem, zgodnie z zasadą 39 Zasad Trybunału, na wniosek strony lub innej osoby zainteresowanej lub na własny wniosek Trybunału, w interesie stron lub w celu prawidłowego prowadzenia postępowania. Zobacz także zestawienie na temat „Środków tymczasowych”.

poniżające traktowanie sprzeczne z Artykułem 3 Konwencji, zwłaszcza z uwagi na fakt, że jest on małoletnim bez opieki.

Trybunał **skreślił skargę z listy spraw**, zgodnie z Artykułem 37 (skreślenie skargi z listy) Konwencji, jako że skarżący uzyskał dokument pobytowy zezwalający na pobyt stały w Finlandii i nie podlegał już wydaleniu. Tym samym Trybunał uznał, że sprawa będąca podstawą skargi została rozwiązana.

O.G.O. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (nr 13950/12)

18 lutego 2014 roku (decyzja o skreśleniu)

Skarżąca, obywatelka Nigerii, utrzymywała, że jest ofiarą handlu ludźmi i że jej wydalenie do Nigerii naraziłoby ją na rzeczywiste ryzyko ponownego handlu ludźmi.

Trybunał zdecydował o skreśleniu skargi z listy spraw zgodnie z Artykułem 37 (skreślenie skargi z listy) Konwencji, zauważając, że skarżąca nie jest już zagrożona wydaleniem, gdyż przyznano jej status uchodźcy i pozwolenie na pobyt na czas nieokreślony na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Ponadto władze Zjednoczonego Królestwa przyznały, że była ona ofiarą handlu ludźmi.

Środki podejmowane przez państwa wobec handlarzy i ich wspólników

---

Kaya przeciwko Niemcom

28 czerwca 2007 roku (decyzja w sprawie dopuszczalności).

Skarżący jest obywatelem Turcji, który mieszka w Niemczech od około 30 lat. Został on skazany w 1999 roku, między innymi za usiłowanie handlu ludźmi i ciężkie pobicie, po stwierdzeniu przez sądy, że pobił on dwie kobiety w celu zmuszenia ich do prostytucji, że zmuszał on swoją byłą partnerkę, aby oddawała mu większość pieniędzy uzyskanych przez nią z prostytucji i przetrzymywał inną kobietą w celu zmuszenia jej do prostytucji, aby mógł żyć z pieniędzy, które ona zarobi. W kwietniu 2001 roku skarżący został wydalony z Niemiec do Turcji po odbyciu dwóch trzecich kary pozbawienia wolności, ponieważ sądy uznały, że istnieje duże ryzyko, że nadal stanowi on poważne zagrożenie dla społeczeństwa. Skarżący utrzymywał, że jego deportacja z Niemiec stanowiła naruszenie jego życia prywatnego i rodzinnego.

Trybunał uznał, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji. Uważał, że wydalenie skarżącego było zgodne z postanowieniami Konwencji, zwłaszcza z uwagi na fakt, że został on skazany za poważne przestępstwa w Niemczech, a ostatecznie mógł wrócić do Niemiec.

Tas przeciwko Belgii

12 maja 2009 roku (decyzja w sprawie dopuszczalności)

Sprawa ta dotyczyła konfiskaty lokalu wykorzystywanego w związku z przestępstwem powiązanim z handlem ludźmi i wykorzystywaniem łatwo ulegających cudzoziemców. Skarżący powoływał się w szczególności na Artykuł 1 (ochrona własności) Protokołu nr 1 do Konwencji.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną** (bezpodstawną). Biorąc pod uwagę zakres uznania przysługujący państwom w odniesieniu do regulowania „sposobu korzystania z własności zgodnie z interesem powszechnym”, w szczególności w kontekście polityki mającej na celu zwalczanie działalności przestępczej, uznał on, że ingerencja w prawo skarżącego do pokojowego korzystania z mienia nie była nieproporcjonalna do uprawnionego celu, na przykład, zgodnie z interesem powszechnym, zwalczania handlu ludźmi i wykorzystania cudzoziemców w niepewnej sytuacji.

Teksty i dokumenty

Zobacz także [Anti-Trafficking website](#) Rady Europy.
